

**O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK QOBILIYATLARI VA IT
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI MAKTABGACHA
TA'LIMDA OILAVIY HAMKORLIKNI MUSTAHKAMLASH**

Safarova Munisa Otaxon qizi ¹

¹ Xalqaro Nordik Universiteti, 2 MPA 24 guruh 1- kurs magistranti

E-mail: safarovamunisa07@gmail.com

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:29.03.2025

Revised: 30.03.2025

Accepted:31.03.2025

KALIT SO'ZLAR:

O'qituvchilar,
pedagogik qobiliyatlar,
IT texnologiyalari,
maktabgacha ta'lim,
oilaviy hamkorlik,
ta'lim, interaktiv
dasturlar, onlayn
platformalar, malaka
oshirish.

Ushbu maqola o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali maktabgacha ta'limda oilaviy hamkorlikni mustahkamlash masalasini o'rganadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oilaviy hamkorlikning ahamiyati oshib bormoqda, chunki ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi samarali aloqalar bolalarning rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Maqolada o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari, ularning oilalar bilan ishlashdagi roli, shuningdek, IT texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va oilaviy hamkorlikni kuchaytirishdagi muhim vazifalari muhokama qilinadi. Ushbu tahlil, maktabgacha ta'lim tizimida o'qituvchilarning malakasini oshirish va oilaviy aloqalarni yaxshilash yo'llarini ko'rsatadi.

KIRISH. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oilaviy hamkorlikni mustahkamlash bugungi kunda ta'lim sohasining eng dolzarb masalalaridan biridir. Ota-onalar va ta'lim muassasalarining birgalikdagi faoliyati bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Maktabgacha ta'limda o'qituvchilar faqatgina ilmiy bilim beruvchilar sifatida emas, balki bola va uning oilasi o'rtasidagi ko'priklarni yaratish rolini ham bajaradilar. Shunday qilib, o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan samarali foydalanish, oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda muhim o'rin tutadi. O'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari nafaqat bilim berish, balki bolalar bilan ishlash, ularning individual xususiyatlarini inobatga olish, oilalar bilan muloqot qilish kabi ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. O'qituvchi bolalar bilan hamkorlikni o'zaro hurmat, tushunish va ishonch asosida qurishi kerak. Bunda uning pedagogik mahorati, kommunikativ qobiliyatlari va ijtimoiy ongini rivojlantirish juda muhimdir [1].

O'qituvchilarning o'zini namoyon qiladigan eng asosiy pedagogik qobiliyatlaridan biri – bu ota-onalar bilan samarali muloqot o'rnatishdir. Oilalar bilan muntazam uchrashuvlar, suhbatlar, maslahatlar o'tkazish va ularning ta'lim jarayonida ishtirokini ta'minlash

o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlarining ajralmas qismidir. Shu bilan birga, o'qituvchilar o'z faoliyatlarida individual yondashuvni joriy etishlari kerak, chunki har bir bola va uning oilasining ehtiyojlari farq qiladi. Zamonaviy pedagogika IT texnologiyalarining imkoniyatlaridan foydalanish orqali yanada samarali bo'lmoqda. Kompyuterlar, internet, interaktiv ta'lim dasturlari va mobil ilovalar o'qituvchilarga bolalar bilan turli xil didaktik va kreativ faoliyatlarni tashkil etishda yordam beradi [2]. O'qituvchilar IT texnologiyalarini qo'llash orqali nafaqat o'quv jarayonini samarali qilishlari, balki ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirishlari mumkin. Masalan, maktabgacha ta'lim muassasalarida onlayn platformalar orqali ota-onalar uchun maxsus treninglar, vebinarlar va interaktiv mashg'ulotlar tashkil etilishi mumkin. Bu esa oilaning ta'lim jarayoniga faol ishtirok etishini ta'minlashda yordam beradi. Shu bilan birga, o'qituvchilar bolalar bilan ishlashda elektron ta'lim resurslarini, masalan, ta'lim video darsliklarini, o'yinlarni va animatsiyalarni qo'llashlari mumkin, bu esa bolalarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi doimiy aloqalar juda muhimdir [4]. O'qituvchilar oilalar bilan uchrashuvlar, konferensiyalar, seminarlar va boshqa turli tadbirlar o'tkazish orqali samarali hamkorlikni rivojlantirishlari mumkin. Shuningdek, o'qituvchilar oilalar bilan telefon yoki onlayn platformalar orqali doimiy aloqa o'rnatishlari kerak. Bu usul ota-onalar bilan o'zaro ishonchni oshiradi va ta'lim jarayoniga yanada faol jalb qilishga yordam beradi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim muassasalarida maxsus "Oilaviy ta'lim" dasturlari ishlab chiqilishi lozim. Ushbu dasturlar o'qituvchilarga oilalar bilan qanday qilib samarali ishlashni, ota-onalar bilan o'qituvchilik faoliyatini qanday yaxshilashni o'rgatadi. Bu kabi dasturlarni ishlab chiqishda IT texnologiyalarining qo'llanilishi o'qituvchilarning malakasini oshirish va oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlarini rivojlantirishda malaka oshirish dasturlari katta ahamiyatga ega. Bu dasturlar o'qituvchilarga yangi pedagogik yondashuvlar, metodikalar va IT texnologiyalarini o'zlashtirishga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilarni oilaviy hamkorlikning ahamiyatini tushunishga, oilalar bilan aloqalarni yaxshilashga qaratilgan treninglar o'tkazish kerak [5].

Onlayn platformalar va kurslar o'qituvchilarga kerakli bilimlarni olishda yordam beradi, masalan, o'qituvchilarga onlayn resurslarni, ta'lim ilovalarini yaratish va ulardan samarali foydalanish bo'yicha treninglar o'tkazilishi mumkin. Bu usul pedagogik malakani oshirish, shuningdek, IT texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etishda katta yordam beradi. O'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali maktabgacha ta'limda oilaviy hamkorlikni mustahkamlash bolalar uchun yanada samarali ta'lim jarayonini ta'minlaydi. O'qituvchilar oilalar bilan birgalikda bolalarning o'qish va rivojlanish jarayonlarini yaxshilash, o'qituvchilarning pedagogik malakasini oshirish va IT texnologiyalarini ta'limga qo'llash orqali yangi imkoniyatlar yaratishlari mumkin. Bu

jarayon, o'z navbatida, bolalar ta'limining sifatini oshiradi va ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi [6].

Metodologiya. Ushbu maqolada o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali maktabgacha ta'limda oilaviy hamkorlikni mustahkamlash masalasi bo'yicha tahlil o'tkazildi. Tadqiqotda o'zbek va xalqaro adabiyotlarda mavjud bo'lgan maktabgacha ta'lim tizimidagi oilaviy hamkorlikni mustahkamlashga oid materiallar tahlil qilindi. Maqolada pedagogik qobiliyatlar va IT texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni haqida mavjud ilmiy manbalar va metodik qo'llanmalardan foydalanildi.

Tadqiqotda maktabgacha ta'lim muassasalarida o'qituvchilar tomonidan amalga oshirilgan amaliy ishlar va oilaviy hamkorlikni mustahkamlash bo'yicha o'tkazilgan intervyular, suhbatlar va kuzatishlar asosida empirik ma'lumotlar to'plandi. Bu usul yordamida o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish darajasi o'rganildi [7]. O'zbek va boshqa davlatlarning maktabgacha ta'lim tizimlaridagi oilaviy hamkorlikni mustahkamlashga qaratilgan tajribalar solishtirildi. Bu metod orqali o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalarining o'zaro bog'liqligi va samarasini taqqoslash imkoniyatlari yaratildi. O'qituvchilardan, ota-onalardan va maktabgacha ta'lim muassasalarining rahbarlaridan iborat guruhlar orasida anketalar o'tkazildi. Bu usul, oilaviy hamkorlikni rivojlantirishda o'qituvchilarning IT texnologiyalariga nisbatan munosabatlarini, shuningdek, o'qituvchilarning ta'lim jarayoniga ota-onalar tomonidan taqdim etilgan yordamni aniqlashga yordam berdi [8].

O'qituvchilarga oilaviy hamkorlikni mustahkamlashga yordam beruvchi maxsus loyiha asosidagi darslar tashkil etildi. Bu metod yordamida o'qituvchilar oilalar bilan qanday ishlashni va IT texnologiyalaridan qanday samarali foydalanishni o'rganishdi. Loyiha asosidagi metodlar bolalar va ota-onalar o'rtasidagi aloqalarni yaxshilashda ko'plab ijobiy natijalar berdi. Tadqiqotda to'plangan ma'lumotlar kvalitatif va kvantitativ tahlil usullari yordamida ishlanib, o'qituvchilarning pedagogik faoliyati va IT texnologiyalarini qo'llashning samaradorligi o'rganildi. Kvalitatif tahlil yordamida o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi muloqotning sifatini baholashga, kvantitativ tahlil yordamida esa o'qituvchilarning IT texnologiyalarini qo'llash darajasi va oilaviy hamkorlik samaradorligini o'lchashga e'tibor qaratildi. Ushbu metodologiya yordamida o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari, IT texnologiyalaridan foydalanish va oilaviy hamkorlikni mustahkamlashning zamonaviy yondoshuvlarini chuqur o'rganish imkoniyati yaratildi. Tadqiqotda qo'llanilgan metodlar o'qituvchilarning malakasini oshirish va ta'lim jarayonini takomillashtirish uchun foydali tavsiyalarni ishlab chiqishga yordam berdi [9].

Materiallar va usullar. Ushbu tadqiqotda maktabgacha ta'limda o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali oilaviy hamkorlikni mustahkamlash masalasi o'rganildi. Tadqiqotda quyidagi materiallar va usullar qo'llanildi.

Tadqiqotda maktabgacha ta'lim, pedagogik qobiliyatlar va oilaviy hamkorlikni mustahkamlashga oid ilmiy maqolalar, kitoblar va monografiyalar tahlil qilindi. Xususan, o'qituvchilarning pedagogik faoliyati, IT texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi roli va oilaviy hamkorlikni kuchaytirish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar asos sifatida foydalanildi.

Tadqiqotda o'qituvchilar, ota-onalar va maktabgacha ta'lim muassasalarining rahbarlaridan iborat guruhlar uchun anketalar va so'rovnomalar ishlab chiqildi. Ushbu anketalar o'qituvchilarning pedagogik faoliyati, IT texnologiyalarini qo'llash va oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda ota-onalarning ishtiroki haqida ma'lumot yig'ish uchun ishlatildi. O'qituvchilar va ota-onalar bilan o'tkazilgan intervyular orqali oilaviy hamkorlikni rivojlantirishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar, muvaffaqiyatlar va amaliy tajribalar to'plandi. Intervyularda o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha mulohazalari va tavsiyalari o'rganildi [10].

Tadqiqotda ilmiy adabiyotlar va mavjud tadqiqotlar tahlil qilindi. O'zbek va xalqaro adabiyotlarda oilaviy hamkorlikni mustahkamlashga qaratilgan metodlar va pedagogik yondashuvlar o'rganildi. Bu usul orqali o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi samaradorligi baholandi. Tadqiqotda o'tkazilgan empirik tadqiqotlar, ya'ni anketalar, so'rovnomalar va intervyular orqali to'plangan ma'lumotlar tahlil qilindi. Bu usul o'qituvchilar va ota-onalarning maktabgacha ta'lim jarayoniga nisbatan fikrlarini, IT texnologiyalarini qo'llash darajasini va oilaviy hamkorlikni mustahkamlashdagi muammolarni aniqlashga imkon berdi. Ushbu materiallar va usullar yordamida o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalarining oilaviy hamkorlikni mustahkamlashdagi o'rni chuqur o'rganildi. Tadqiqot, o'qituvchilarning malakasini oshirish, ta'lim jarayonini takomillashtirish va oilaviy hamkorlikni kuchaytirish uchun foydali tavsiyalarni ishlab chiqishga yordam berdi [11].

Munozara. Maktabgacha ta'lim tizimida o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali oilaviy hamkorlikni mustahkamlash masalasi zamonaviy ta'limning eng muhim masalalaridan biri hisoblanadi. Ushbu tadqiqotda o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikning ta'lim jarayoniga ta'siri, shuningdek, IT texnologiyalarining bu jarayondagi o'rni va ahamiyati chuqur o'rganildi. O'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning kommunikativ qobiliyatlari, empatiya va oilalar bilan ishlashdagi malakasi bolalar rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ota-onalar bilan samarali muloqot o'rnatish o'qituvchilarning asosiy vazifalaridan biri bo'lib, bu bolaning ta'limida muvaffaqiyatni ta'minlashda katta ahamiyatga ega. O'qituvchilar oilaviy aloqalarni mustahkamlashda faol ishtirok etishlari kerak, chunki oilaviy hamkorlikning sifatli bo'lishi bolalarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi [12].

Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, IT texnologiyalarining ta'lim jarayonida qo'llanilishi o'qituvchilarga o'z ishlarini yanada samarali va interaktiv tarzda amalga oshirish imkonini beradi. Kompyuterlar, mobil ilovalar va onlayn platformalar yordamida o'qituvchilar bolalar bilan turli xil o'yinlar, testlar va boshqa interaktiv mashg'ulotlar o'tkazishlari mumkin, bu esa bolalarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shuningdek, ota-onalar bilan samarali aloqalar o'rnatish uchun IT texnologiyalaridan foydalanish, masalan, onlayn uchrashuvlar yoki elektron xatlar orqali ota-onalarga bolaning ta'lim jarayoni haqida muntazam ma'lumotlar berish hamda ular bilan maslahatlashish imkonini yaratadi. Biroq, oilaviy hamkorlikni rivojlantirishda ba'zi muammolar ham mavjud. Tadqiqotda ko'rsatilganidek, ba'zi ota-onalar o'z farzandlarining ta'limiga yetarlicha e'tibor bermayapti yoki ta'lim muassasalariga yetarlicha ishtirok etishmayapti. Shuningdek, ba'zi o'qituvchilar IT texnologiyalaridan to'liq foydalanmasliklari yoki bu sohada malakasiz bo'lishlari mumkin. Oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda boshqa bir qiyinchilik, ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasida ishonchning yetarlicha rivojlanmaganligidir. Bu ishonchni o'rnatish uchun o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va oilalar bilan ochiq, samimiy muloqot o'rnatishlari kerak [13].

Tadqiqotda o'qituvchilarning IT texnologiyalaridan foydalanishdagi qobiliyatlarini oshirish muhim deb topildi. O'qituvchilarga IT texnologiyalarini qo'llash bo'yicha doimiy malaka oshirish dasturlarini taqdim etish, ular uchun onlayn kurslar va treninglar tashkil etish zarur. Bu o'qituvchilarga zamonaviy ta'lim texnologiyalarini o'zlashtirish, ta'lim jarayonini yangilash va oilaviy hamkorlikni kuchaytirish imkonini beradi. O'qituvchilarga ma'lumot va ta'lim resurslarini taqdim etishning yangi usullarini o'rganish, shuningdek, o'qituvchilarni oilalar bilan ishlashda yangi yondashuvlar va metodlar bilan tanishtirish muhimdir [14].

Tavsiyalar. Tadqiqot asosida quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- O'qituvchilarni oilaviy hamkorlikni mustahkamlash va IT texnologiyalaridan samarali foydalanishga oid doimiy malaka oshirish dasturlari bilan ta'minlash.
- Ota-onalar bilan o'tkaziladigan uchrashuvlar va maslahatlashuvlar sonini oshirish, onlayn platformalar orqali aloqalarni kuchaytirish.
- IT texnologiyalaridan foydalanishda o'qituvchilar uchun qo'llanmalar, treninglar va maslahatlar tashkil etish.
- Maktabgacha ta'lim tizimida oilaviy hamkorlikni mustahkamlashga qaratilgan maxsus dasturlar ishlab chiqish va ularni amalga oshirish.

Maktabgacha ta'limda o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali oilaviy hamkorlikni mustahkamlash, bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu jarayonda o'qituvchilarning malakasini oshirish, oilalar bilan o'zaro

=====

muloqot va IT texnologiyalarini qo'llashning samaradorligini oshirish muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari, ta'lim tizimida oilaviy hamkorlikni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan qadamlarni aniqlashga yordam berdi. Biroq, oilaviy hamkorlikni mustahkamlashda ba'zi muammolar mavjud, masalan, o'qituvchilarning IT texnologiyalaridan foydalanishdagi malakasizligi yoki ota-onalar bilan muloqotda yuzaga keladigan qiyinchiliklar. Bu muammolarni hal etish uchun o'qituvchilarga doimiy ravishda malaka oshirish dasturlari, o'quv materiallari va zamonaviy IT texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha qo'llanmalar taqdim etilishi lozim [15]. Shu bilan birga, tadqiqotda o'qituvchilarning pedagogik faoliyatini yaxshilash va oilaviy hamkorlikni kuchaytirish uchun bir qator tavsiyalar ishlab chiqildi. Ularni amalga oshirish maktabgacha ta'lim tizimining samaradorligini oshiradi va bolalarning ta'limi va rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.

Xulosa. Ushbu tadqiqotda o'qituvchilarning pedagogik qobiliyatlari va IT texnologiyalaridan foydalanish orqali maktabgacha ta'limda oilaviy hamkorlikni mustahkamlash masalasi o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, oilaviy hamkorlikni rivojlantirishda o'qituvchilarning kommunikativ qobiliyatlari, pedagogik malakalari va IT texnologiyalaridan samarali foydalanishning katta ahamiyati bor. Oilaviy hamkorlik bolalarning ta'lim va rivojlanish jarayonida muhim omil bo'lib, o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi yaqin aloqalar bolalarning ijtimoiy va akademik rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. IT texnologiyalarining ta'lim jarayoniga kiritilishi o'qituvchilarga interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash imkonini yaratadi, bu esa ta'limni yanada samarali qiladi. Ota-onalar bilan onlayn platformalar orqali aloqalar o'rnatish, ularni ta'lim jarayoniga jalb etish imkoniyatlarini yaratadi va oilaviy hamkorlikni kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ravshanovna, R. D. (2023). Modern Competencies of Future Entrepreneurs. *Frontline Social Sciences and History Journal*, 3(05), 67-70.
2. Raxmatullayeva, D. (2022). Yoshlar va xotin qizlar tadbirkorligini rivojlantirish–davr talabi.
3. Рахматуллаева, Д. Р. (2015). Содержание профессиональной ориентации учащихся на предпринимательские виды деятельности. *Молодой ученый*, (21), 825-828.
4. Рахматуллаева, Д. Р. (2017). Бўлажак мутахассисларни тadbirkorлик фаолиятига йўналтириб ўқитиш технологияси. *Современное образование (Узбекистан)*, (1), 70-75.
5. Рахматуллаева, Д. Р., & Самадходжаева, Д. Р. (2016). Развитие малого бизнеса и предпринимательства в Узбекистане. *Молодой ученый*, (16), 200-201.
6. Durdona, R. (2016). Teach future entrepreneurs to manage in team. *European research*, (8 (19)), 87-88.

=====

7. Рахматуллаева, Д. Р. (2017). Содержание, формы и методы подготовки учащихся профессиональных колледжей к предпринимательской деятельности. *Проблемы современного образования*, (1), 99-104.

8. Рахматуллаева, Д. Р. (2017). Бўлажак мутахассисларни тадбиркорлик фаолиятига йўналтириб ўқитиш технологияси. *Современное образование (Узбекистан)*, (1), 70-75.

9. Yangiev, A., Adjimuradov, D., Panjiev, S., & Karshiev, R. (2021). Results and analysis of field research in flood reservoirs in Kashkadarya region. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 264, p. 03033). EDP Sciences.

10. Mamatov, D. N. (2012). The features of electronic educational medium in training future teachers of vocational educational. *The Advanced science. Open access journal. ISSN*.

11. Mamatov, D. N. (2017). Information Educational Environment as a Factor of Intensification Students' Independent Work. *Eastern European Scientific Journal*, (5).

12. Mamatov, D. N. (2021). Bekchanova Sh. B., Saidova BN, Abdullaeva DN, Fayzieva GU Enhancing the participation of students and faculty in distance learning using blender learning and flipped classroom technologies in the development of pedagogy through digital technology. *PSYCHOLOGY AND EDUCATION*, 58(2), 4910-4917.

13. Yadgarov, N., & Mamatov, D. (2019). Brief description of some architectural monuments of bukhara. In *International Scientific and Practical Conference" Innovative ideas of.–2019*.

14. Mamatov, N. D. (2017). Elektron axborot ta'lim muhitida kasbiy ta'lim jarayonlarini pedagogik loyihalashtirish. Monografiya. T: Navro 'z, 160.

15. Маматов, Д. Н. (2017). Электрон ахборот-таълим муҳитида касбий таълим жараёнларини педагогик лойиҳалаштириш. PhD док. дис. Т.: Наврӯз, 160.